

NÄPPÄRIKOULU

OPETUSSUUNNITELMA 2020
TAITEEN PERUSOPETUS
YLEINEN OPPIMÄÄRÄ

1. Näppärikoulu	3
1.1. Toiminta-ajatus	3
1.2. Taiteen perusopetuksen yleiset tavoitteet	3
1.3. Näppärikoulun tavoitteet ja arvot	3
1.4. Toimintakulttuuri ja työtavat	5
1.5. Oppimiskäsitys	5
1.6. Saavutettavuus ja oppimisympäristö	5
1.7. Toiminnan jatkuva kehittäminen	5
2. Opintojen tavoitteet	6
2.1. Yhteisten opintojen tavoitteet	6
2.2. Teemaopintojen tavoitteet	7
3. Opetuksen rakenne ja laajuus	8
3.1. Opintokokonaisuudet, niiden sisällöt ja laskennalliset laajuudet	8
3.1.1. Yhteiset opinnot	9
3.1.2. Teemaopinnot	9
3.2. Oppimäärän yksilöllistäminen	10
4. Oppimisen arviointi	11
4.1. Arvioinnin kohteet ja välineet	11
5. Yleisiä käytänteitä	12
5.1. Oppilaaksi ottamisen periaatteet	12
5.2. Yhteistyö huoltajien ja muiden tahojen kanssa	12
5.3. Todistus	12

1. Näppärikoulu

1.1. TOIMINTA-AJATUS

Näppärikoulu on taiteen perusopetusta antava oppilaitos, joka tarjoaa mahdollisuuden musiikin pitkäjänteiseen opiskeluun. Näppärikoulun ylläpitäjä on Kansanmusiikki-instituutti ry. Toiminnan keskuksena on Perhonjokilaakson alue. Näppärikoulun opintojen tavoitteena on laaja-alaisen ja kestävästi musiikkisuhteen luominen ja ylläpitäminen. Näppärikoulun toiminnan erityispainotuksia ovat paikallinen musiikkikulttuuri, elävän kulttuuriperinnön vaaliminen sekä oppiminen sosiaalisessa ympäristössä, jolloin yksityisopetuksen rinnalla tärkeässä roolissa on alueen perinteen mukaisesti ryhmämusiisointi.

1.2. TAITEEN PERUSOPETUKSEN YLEISET TAVOITTEET

Näppärikoulun opetuksen tavoitteet perustuvat lakiin taiteen perusopetuksesta (633/1998). Taiteen perusopetus on tavoitteellista, ensisijaisesti lapsille ja nuorille järjestettävää eri taiteenalojen opetusta, joka samalla antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään taiteen avulla. Taiteen perusopetuksena tapahtuvassa musiikin opetuksessa pyritään luomaan edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiseen ja musiikin elinikäiseen harrastamiseen. Opintojen avulla oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa ilmaista itseään.

1.3. NÄPPÄRIKOULUN TAVOITTEET JA ARVOT

Näppärikoulussa opetuksen päämääränä on rakentaa oppilaalle kestävä musiikkisuhte. Motivoinniva ja kannustava ympäristö yhdistettynä soittotaidon kehittämiseen luovat vakaan perustan onnistumisille musiikin kentällä, omia musiikillisia juuriaan unohtamatta. Musiikin ja siihen liittyvien toimintojen monipuolinen hallinta toimii pohjana kestäväälle musiikkisuhteelle niin harrastajana kuin ammattilaisenaakin.

Näppärikoulun toiminta perustuu Näppäripedagogiikan tavoitteisiin ja arvoihin:

- **Tarjotaan kaikille halukkaille mahdollisuus harrastaa musiikkia**

Musiikin harrastamisella on kulttuurin tuntemuksen lisäksi useita hyväksi havaittuja sosiaalisia ja neurologisia ulottuvuuksia. Laaja harrastajapohja palvelee koko musiikkikenttää kasvattaen ja työllistäen myös ammattilaisia.

- **Palautetaan soittaminen luonnolliseksi osaksi arkea**

Näppäripedagogiikka pohjaa kaustislaiseen pelimanniperinteeseen sekä alueella vallitsevaan elävään musiikkikulttuuriin, jossa soittaminen on poikkeuksellisen vahvasti läsnä myös arjessa. Pelimanniperinne ja taidemusiikki kulkevat rinnakkain sulassa sovussa. Näppäritoiminnalla pyritään luomaan musiikin harrastamiselle aikaamme sopivia konteksteja.

- **Ohjataan kaikenikäiset ja -tasoiset soittajat musisoimaan yhdessä**

Näppäripedagogiikan keskeinen periaate on, että oppilaan omat, yksilölliset oppimisellelytykset huomioidaan opetuksessa. Tähän periaatteeseen nojaten luodaan Näppäripedagogiikan avulla pelimanniperinteessä jo vuosisatoja vallinnut oppimisympäristö, jossa ammattilaiset ja amatöörit sekä nuoret ja vanhat oppivat toisiltaan. Tämä asetelma syventää vuorovaikutteista näkökulmaa musiikkiin ja sen harrastamiseen sekä vahvistaa musiikin sosiaalista funktiota.

- **Säilytetään perinne elävänä ottamalla se osaksi oppisisältöjä**

Musiikin monimuotoisuus vaatii säilyäkseen erityistä huolenpitoa. Paikalliset perinnepiirteet ovat edelleen olennaisinta ydintä, mikäli haluamme musiikkielämällemme väriä, laaja-alaisuutta ja kiinnostavuutta. Näppäripedagogiikassa paikallishistoriallinen lähestymistapa on mukana opintopolun alusta alkaen.

- **Edistetään rajatonta ja ajatonta musiikkikasvatusta**

Oman kulttuurin ja kulttuuriperinnön tuntemus ja arvostus auttaa myös ymmärtämään muita kulttuureja. Näppäripedagogiikka itsessään on rakentunut vuosisatoja vanhan pelimanniperinteen pohjalle, mutta sen ajatusmaailma on sovellettavissa myös muihin kulttuureihin. Näppäritoiminnassa yhteistyö muiden maiden samanhenkisten lasten ja nuorten ryhmien kanssa on aina ollut vahvaa. Tämä avartaa oppilaiden suhtautumista muihin kulttuureihin, ihmisiin ja musiikkiin. Näppäritraditioon kuuluu toimintamuoto, jossa kaikki myös laulavat. Tähän sisältyvät olennaisena osana myös lapsille ja nuorille sävelletyt Näppärilaulut, jotka viihdyttävästi yleissivistävien lyriikoiden avulla pyrkivät osaltaan lisäämään yhteiskunnan ymmärrystä ja historian tietämystä. Toiminta sisältää myös eri taiteenalojen välistä vuorovaikutusta, jolloin painotuksista vahvimpana on alueella paljon harrastettu tanssi.

1.4. TOIMINTAKULTTUURI JA TYÖTAVAT

Näppärikoulun toimintakulttuuri pohjautuu käsitykselle musiikista yhteisöllisenä ja kulttuurisena voimavarana, joka auttaa oppilaita vahvistamaan sekä persoonallista että sosiaalista identiteettiään. Koulun toiminnassa painotetaan avoimuutta, hyväksyntää, joustavuutta ja osallistavuutta. Yksityistuntien lisäksi keskeinen osa opintoja on eri ikäisten ja tasoisten oppilaiden yhteismusisointi, jonka toteutuksessa hyödynnetään itse tuotettua oppilaiden tasoon mukautettua oppimateriaalia.

1.5. OPPIMISKÄSITYS

Keskeinen työtapa Näppärikoulussa on käytännönläheinen oppiminen: opittuja taitoja rohkaistaan soveltamaan käytännössä koko oppimisprosessin ajan. Tärkeässä roolissa on myös Näppäripedagogiikkaan perustuva vertaisoppiminen: iästä ja tasosta riippumaton yhdessä tekeminen on sekä mielekästä, että motivoivaa. Sinnikästä työntekoa seuraava onnistumisen kokemus on olennainen osa paitsi oppimisprosessia, myös oppilaan itsetunnon ja minäkuvan kehitystä.

1.6. SAAVUTETTAVUUS JA OPPIMISYMPÄRISTÖ

Näppärikoulussa panostetaan saavutettavuuteen monella eri tavalla. Päämääränä on antaa mahdollisuus kokea musiikin oppimisen ja onnistumisen ilo mahdollisimman monelle. Opetustilanteet pyritään rakentamaan sellaisiksi, että onnistumisen kokemukset ovat mahdollisia erilaisille oppijoille taitotasosta riippumatta. Oppimisympäristö rakennetaan tukemaan opintopolun toteutumista asianmukaisin tiloin ja varustein. Näppärikouluun ei järjestetä pääsykokeita, vaan mukaan pääsee ilmoittautumisjärjestyksessä. Opetuksen saavutettavuutta parannetaan myös järjestämällä opetusta yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa. Oppilasmaksut pyritään pitämään mahdollisimman alhaisena taloudellisen kynnyksen välttämiseksi.

1.7. TOIMINNAN JATKUVA KEHITTÄMINEN

Näppäriopisto kehittää toimintaansa arvojensa pohjalta jatkuvasti tavoitteenaan eettisesti ja kulttuurisesti kestävät toimintatavat. Kehitystyössä huomioidaan sekä oppilaiden, että henkilökunnan tasa-arvo ja yhdenvertaisuus.

2. Opintojen tavoitteet

Opintojen tavoitteet perustuvat seuraaville taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän perusteissa määritellyille osa-alueille; soittaminen ja laulaminen, esittäminen ja ilmaiseminen, kuunteleminen ja hahmottaminen sekä taiteidenvälinen oppiminen.

2.1. YHTEISTEN OPINTOJEN TAVOITTEET

Soittaminen ja laulaminen

Ohjataan oppilasta oppimaan instrumentin hallintaa sekä yhteismusisointitaitoja hyvä soiton ergonomian huomioiden. Ohjataan oppilasta järkevään ja säännölliseen harjoitteluun sekä oman oppimisensa arviointiin. Autetaan oppilasta asettamaan itselleen sopivia tavoitteita korostaen, että tavoitteellisuus palvelee nimenomaan oppilasta itseään. Ohjataan oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Kannustetaan oppilasta löytämään itselleen sopiva tapa tehdä musiikkia ja ilmaista itseään. Rohkaistaan oppilasta käyttämään taitojaan monipuolisesti erilaisissa tilanteissa. Kannustetaan oppilasta harjoittelemaan esiintymistä sekä yksin että ryhmässä alusta alkaen. Ohjataan oppilasta omaehtoiseen ilmaisuun rohkaisemalla omien musiikillisten ideoiden ja ratkaisujen tuottamiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Ohjataan oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan sekä mukautumaan ryhmään. Ohjataan oppilasta omaksuma eri musiikinlajeille ominaisia tyylejä ja rakenteita sekä korvakuulolta että nuoteista soittaen. Kannustetaan oppilasta aktiiviseksi ja avarakatseiseksi

musiikinkuluttajaksi sekä kartutetaan musiikin historian, eri musiikkikulttuurien ja paikallisperinteen tuntemusta. Ohjataan oppilasta havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia.

Taiteidenvälinen osaaminen

Tarjotaan oppilaille tilaisuuksia muihin taiteenaloihin ja niiden ilmaisukeinoihin tutustumiseen. Näppärikoulussa painotetaan musiikin luontevaa yhteyttä muihin taiteenaloihin kuten alueen vahvaan kansantanssiperinteeseen.

2.2. TEEMAOPINTOJEN TAVOITTEET

Soittaminen ja laulaminen

Ohjataan oppilasta kehittämään instrumenttinsa hallintaa sekä kehittämään rooliaan yhteismusisoinnissa oman kiinnostuksensa mukaisesti. Ohjataan oppilasta järkevään harjoitteluun sekä taitojensa vahvistamiseen. Rohkaistaan oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitoja omassa musisoinnissaan. Ohjataan turvallisiin (mm. kuulonsuojelu) ja ergonomisiin työskentelytapoihin musiikin parissa.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Kannustetaan oppilasta kehittämään esiintymistaitojaan erilaisissa yhteyksissä, yksin ja ryhmissä. Ohjataan oppilasta elävöittämään musiikillista ilmaisuaan. Rohkaistaan oppilasta hyödyntämään ja laajentamaan osaamistaan improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Ohjataan oppilasta kehittämään oman musisointinsa kuuntelua sekä tarkkailemaan musisointiaan osana musiikillista kokonaisuutta. Kannustetaan oppilasta syventämään musiikkikäsitystään sekä laajentamaan musiikin historian, eri musiikkikulttuurien ja paikallisperinteen tuntemusta. Kannustetaan oppilasta kehittämään musiikin sekä erityisesti sen eri tyylipiirteiden kuulonvaraista hahmottamista. Tuetaan oppilaan kasvua aktiiviseksi ja ennakkoluulottomaksi musiikin kuuntelijaksi.

Taiteidenvälinen osaaminen

Kannustetaan oppilasta laajentamaan ymmärtämystään muista taiteenaloista ja niiden ilmaisukeinoista. Kannustetaan oppilasta hyödyntämään osaamistaan yhteistyössä eri taiteenalojen kanssa.

3. Opetuksen rakenne ja laajuus

3.1. OPINTOKOKONAISUUDET, NIIDEN SISÄLLÖT JA LASKENNALLISET LAAJUUDET

Näppärikoulun opintokokonaisuudet koostuvat soitinopinnoista, ryhmämusisoinnista, musiikin hahmotusaineista (Muha) sekä vapaavalintaisista opinnoista. Soitinopinnot ja ryhmämusisointi painottuvat instrumentin hallintaan, esittämisen ja ilmaisemisen taitoihin sekä oppimaan oppimiseen ja harjoitteluun. Musiikin hahmotusaineissa keskitytään musiikin ymmärtämiseen musiikkia kuunnellen, musiikin teoriaan ja historiaan tutustuen. Esiintymistä harjoitellaan turvallisessa ja kannustavassa ympäristössä. Kaikissa opintokokonaisuuksissa noudatetaan käytännönläheisyyden periaatetta, tavoitealueiden tukiessa toisiaan jatkuvasti käytännön tasolla: musiikin hahmotamiseen sekä esiintymiseen tarvittavia taitoja opetellaan jatkuvasti myös osana soitinopintoja sekä ryhmämusisointia.

Näppärikoulun taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän laajuus on 500 tuntia ja opetustunnin laskennallinen laajuus 45minuuttia.

Näppärikoulun taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opintojen rakenne						
Yhteiset opinnot						Yht.
StarttiNäppärit 130 t	1. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	65t
	2. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	65t
SpurttiNäppärit 170t	3. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 60t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	85t
	4. vuosi	Soitinopinnot 20t	Yhteismusisointi 60t	Musiikin hahmot- taminen 3t	Esiintyminen 2t	85t
Teemaopinnot						
KiriNäppärit 200t	5. vuosi	Soitinopinnot 30t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 10t	Vapaasti valitta- vat opinnot 20t	100t
	6. vuosi	Soitinopinnot 30t	Yhteismusisointi 40t	Musiikin hahmot- taminen 10t	Vapaasti valitta- vat opinnot 20t	100t

3.1.1. YHTEISET OPINNOT

StarttiNäppärit

Soitinopinnot

Viikottaisilla yksityistunneilla opitaan instrumentin hallinnan alkeita, sekä musiikin hahmottamisessa ja esiintymisessä tarvittavia taitoja oppilaan omista lähtökohdista edeten.

Yhteismusisointi

Säännöllisissä Näppäriyhmän harjoituksissa sovelletaan soitinopinnoissa opittuja taitoja ja opitaan yhteismusisoinnin alkeita kannustavassa ympäristössä.

Musiikin hahmottaminen

Musiikin hahmottamisen alkeita opetellaan soitinopintojen ja ryhmämusisoinnin lisäksi omilla teematyöpajoissaan.

Esiintymiset

Harjoitellaan esiintymistaitoja niin yksin kuin pienryhmissäkin turvallisessa ilmapiirissä pienistä onnistumisista iloiten.

SpurttiNäppärit

Soitinopinnot

Viikottaisilla yksityistunneilla kehitetään instrumentin hallintaa, sekä musiikin hahmottamisessa ja esiintymisessä tarvittavia taitoja.

Yhteismusisointi

Säännöllisissä Näppäriyhmän harjoituksissa kehitetään yhteismusisointitaitoja kannustavassa ympäristössä. Opitaan yhteismusisoinnin eri rooleja, ryhmään mukautumista ja eri musiikki- ja soittotyöliien omaksumista.

Musiikin hahmottaminen

Musiikin hahmottamista opetellaan soitinopintojen ja ryhmämusisoinnin lisäksi omilla teematyöpajoissaan. Laajennetaan musiikin historian ja eri musiikkikulttuurien sekä paikallisen musiikkiperinteen tuntemusta.

Esiintymiset

Harjoitellaan esiintymistaitoja niin yksin kuin pienryhmissäkin. Opetellaan kuuntelemaan muiden soittoa sekä antamaan ja ottamaan vastaan rakentavaa palautetta.

3.1.2. TEEMAOPINNOT

KiriNäppärit

Soitinopinnot

Viikottaisilla yksityistunneilla kehitetään instrumentin hallintaa sekä musiikin hahmottamisessa ja esiintymisessä tarvittavia taitoja. Vahvistetaan taitoja ja opitaan pyrkimään asetettuihin tavoitteisiin järkevän ja ergonomisen itsenäisen harjoittelun avulla. Rohkaistaan

improvisointiin sekä yhä laajempaan ilmaisuun ja värikkääseen, persoonalliseen soittoon.

Yhteismusisointi

Opitaan yhteismusisoinnin eri rooleja ja vastuun kantoa asetettujen tavoitteiden saavuttamisesta osana Näppäriyhmää. Syvennetään musiikin hahmottamistaitoja käytännössä.

Musiikin hahmottaminen

Musiikin hahmottamistaitoja syvennetään soitin- ja yhteismusisointiopintojen lisäksi erillisissä työpajoissa sekä tapahtumissa hyödyntäen lähialueen kulttuuritarjontaa.

Vapaavalintaiset aineet

Vapaavalintaisten aineiden avulla oppilas voi painottaa opintojaan omien mielenkiinnon kohteiden mukaisesti. Teemaopintoihin edenneet oppilaat musisoivat viikottaisen Näppäriyhmän lisäksi myös omissa ryhmissään, joissa on mahdollista tehdä yhteistyötä myös muiden taiteenalojen kanssa. Esiintymistaitoja kehitetään oppilaalle luontevassa ympäristössä.

3.2. OPPIMÄÄRÄN YKSILÖLLISTÄMINEN

Näppäripedagogiikan arvojen mukaan rakennettu yksilöllinen opintopolku käydään läpi opettajien tukemana ja yhteisymmärryksessä oppilaan ja huoltajan kanssa oppilaan lähtökohdat huomioiden. Opintopolku on jaettu vuosittaisiin opintokokonaisuuksiin joiden tuntimääriä voidaan muokata oppilaan yksilöllisten tarpeiden mukaan kuitenkin siten, että vaadittava yhteisten opintojen tuntimäärä täyttyy ennen teemaopintoihin siirtymistä. Ovi pidetään auki niin elinikäiselle harrastamiselle kuin ammattiin tähtääviin opintoihin.

4. Oppimisen arviointi

Oppimisen arvioinnissa keskitytään jatkuvan palautteen antamiseen sekä itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin kehittämiseen. Arviointiprosessissa pyritään ohjaamaan oppilasta asettamaan omia tavoitteitaan ja pääsemään niihin. Arvioinnin avulla opinnoissa edetään oppilaan itsetuntoa ja hyvän minäkuvan rakentumista tukien.

4.1. ARVIOINNIN KOHTEET JA VÄLINEET

Sekä yhteisten että teemaopintojen arvioinnissa huomioidaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän neljä tavoitealuetta: soittaminen ja laulaminen, esittäminen ja ilmaiseminen, kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen sekä taiteidenvälinen osaaminen. Arvioinnin ensisijaisena kohteena on oppimisprosessi kokonaisuudessaan ja arvioinnissa keskitytään oppimisen ymmärtämiseen vuorovaikutuksessa oppilaan kanssa. Näin myös opettaja saa samalla tietoa siitä, miten opintoja tulisi suunnata. Arvioinnin sekä opintojen seuraamisen apuna käytetään oppilaan ja opettajan yhdessä laatimaa tavoitekarttaa. Arviointi on motivoivaa sekä kannustavaa ja tukee oppilasta pääsemään tavoitteisiinsa. Arvioinnin keskeisiä työvälineitä ovat itsearviointi sekä vertaisarviointitaitojen kehittäminen.

5. Yleisiä käytänteitä

5.1. OPPILAAXI OTTAMISEN PERIAATTEET

Opetus on kaikille avointa. Pääsykokeita ei järjestetä, vaan opiskelijat hyväksytään ilmoittautumisjärjestyksessä.

5.2. YHTEISTYÖ HUOLTAJEN JA MUIDEN TAHOJEN KANSSA

Näppäriopistossa toimitaan yhteistyössä oppilaan, opettajan ja huoltajan kanssa, jolloin pystytään luomaan oppilaalle sopivia välitavoitteita ja etenemään niiden mukaisesti. Huoltajaa kannustetaan osallistumaan opintoihin kuuntelemalla, mahdollisuuksien mukaan auttamalla kotiharjoittelussa ja sen rutiinien löytymisessä sekä myös itse musisointiin osallistumalla.

Opintokokonaisuuksia voidaan toteuttaa yhteistyössä muun muassa Perhonjokilaakson kansalaisopiston, Kaustisen musiikkilukion, Keski-Pohjanmaan konservatorion, Kaustisen Näppärit ry:n, Pro Kaustinen ry:n (Kaustisen kansanmusiikkijuhlat), Kaustisen kamarimusiikkiviikon, Kansanmusiikki-instituutin, Kaustisen nuorisoseuran sekä Kaustisen pelimanniyhdistyksen kanssa.

5.3. TODISTUS

Oppilaalle annetaan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistus sen jälkeen, kun hän on suorittanut sekä yleisen oppimäärän yhteiset opinnot että teemaopinnot.

OPSin perusteet

Musiikki

Musiikin yleisen oppimäärän taiteen perusopetuksen tehtävänä on luoda edellytykset hyvän musiikkisuhteen syntymiselle ja musiikin elämänikäiselle harrastamiselle. Tavoitteena on tukea oppilaan omaehtoista musiikin harrastamista. Opiskelussa korostuvat musiikin harrastamisen ja yhteismusisoinnin ilo sekä oppilaan vapaus toteuttaa itseään oman musiikin tekemisen ja kokemisen kautta.

Oppilasta kannustetaan esteettisen ja luovan ajattelun sekä sosiaalisten taitojen kehittämiseen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet sekä tuetaan oppilaiden myönteisen minäkuvan ja terveen itsetunnon kehittymistä. Opintojen edetessä oppilas oppii tunnistamaan musiikilliset vahvuutensa ja löytää omat tapansa musiikin harrastamiseen. Oma musiikkiharrastus asettuu osaksi elävää ja toimivaa musiikkikulttuuria sekä koko taiteiden kenttää.

Varhaisiän musiikkikasvatus

Varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on lapsen luovuuden, musiikillisten valmiuksien ja itsetunnon kehittäminen. Myönteiset musiikilliset elämykset muodostavat pohjan hyvälle musiikkisuhteelle ja myöhemmille musiikkiopinnoille. Leikinomaisella toiminnalla edistetään lapsen ryhmässä toimimisen taitoja ja oppimisvalmiuksia. Kokemuksia ja elämyksiä vahvistetaan ottamalla toiminnassa huomioon oppimisen moniaistisuus ja muiden taiteenalojen tarjoamat mahdollisuudet. Varhaisiän musiikkikasvatukseen voi sisältyä instrumenttiopintoihin valmentavaa opetusta. Koulutuksen järjestäjä päättää mahdollisen varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteista, sisällöistä ja laajuudesta.

Musiikin yhteiset opinnot

Yleisen oppimäärän yhteisten opintojen tarkoituksena on taiteenalan perustaitojen hankkiminen ja yhteismusisoinnin perustaitojen kehittäminen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaiden vahvuudet, lähtökohdat ja kiinnostuksen kohteet. Koulutuksen järjestäjä määrittelee yhteisten opintojen opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laskennalliset laajuudet opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta.

Tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tutustuttaa oppilas valitsemaansa instrumenttiin tai instrumentteihin
- ohjata oppilasta harjoittelemaan soittamisen, laulamisen ja yhteismusisoinnin perustaitoja
- ohjata oppilasta musiikin merkitsemistapojen ymmärtämiseen ja lukemiseen
- ohjata oppilasta omaksumaan hyviä harjoittelutapoja ja harjoittelemaan säännöllisesti.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia esiintymisen harjoitteluun
- ohjata oppilasta toteuttamaan oma osuutensa osana musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta musiikilliseen ilmaisuun
- rohkaista oppilasta tuottamaan omia musiikillisia ideoita ja ratkaisuja.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan musisointiaan ja hahmottamaan musiikkia kuulonvaraisesti
- opastaa oppilasta havainnoimaan myös muiden oppilaiden musisointia
- kannustaa oppilasta kuuntelemaan musiikkia monipuolisesti.

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia toiseen taiteenalaan ja sen ilmaisukeinoihin tutustumiseen.

Keskeiset sisällöt

Musiikin yhteisten opintojen keskeisenä sisältönä ovat musisoinnin perustaitojen harjoittelu ja musiikin hahmotuskyvyn kehittäminen. Opinnossa tutustutaan erilaisiin musiikin lajeihin ja niiden perusohjelmistoon soittaen, laulaen ja kuunnellen. Opetukseen sisältyy myös tutustumista muiden taiteenalojen ilmaisukeinoihin. Koulutuksen järjestäjä täsmentää opintojen sisältöjä paikallisten opetuksen tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta.

Musiikin teemaopinnot

Teemaopintojen tarkoituksena on yhteisissä opinnoissa hankittujen taitojen kehittäminen edelleen. Koulutuksen järjestäjä voi tarjota oppilaiden valittavaksi keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. Yksittäinen opintokokonaisuus voi sisältää tavoitteita perusteiden eri tavoitealueilta. Tavoitteena on, että oppilas löytää opintojen aikana omat musiikillisen ilmaisun tapansa. Opetuksessa painotetaan yhteismusisointia ottaen huomioon oppilaan valmiudet ja kiinnostuksen kohteet.

Tavoitteet

Soittaminen ja laulaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kehittämään instrumentti- ja yhteismusisointitaitojaan oman kiinnostuksensa mukaisesti
- tukea oppilaan säännöllistä harjoittelua
- ohjata oppilasta käyttämään musiikin hahmottamistaitojaan musisointinsa tukena
- ohjata oppilasta kuulonsuojeluun.

Esittäminen ja ilmaiseminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta esiintymään erilaisissa tilanteissa ja kokoonpanoissa
- ohjata oppilasta elävään musiikilliseen ilmaisuun
- ohjata oppilasta improvisointiin, sovittamiseen ja säveltämiseen.

Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen

Opetuksen tavoitteena on

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan myös osana musiikillista kokonaisuutta
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi ja motivoituneeksi musiikin kuuntelijaksi
- opastaa oppilasta hahmottamaan ja jäsentämään musiikkia kuulonvaraisesti.

Taiteidenvälinen osaaminen

Opetuksen tavoitteena on

- tarjota oppilaalle tilaisuuksia luovaan tekemiseen ja taiteidenväliseen työskentelyyn.

Keskeiset sisällöt

Musiikin teemaopintojen keskeisenä sisältönä ovat musiikillisten taitojen monipuolinen harjoittelu. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon oppilaiden kiinnostuksen kohteet. Opintoissa syvennetään musiikin lajien ja muiden taiteenalojen ilmaisukeinojen tuntemusta. Koulutuksen järjestäjä voi tarkentaa opintojen sisältöjä paikallisten opetuksen tavoitteiden ja tarpeiden pohjalta.

Aikuisten musiikin opetus

Aikuisten opetuksessa noudatetaan musiikin yleisen oppimäärän tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä. Aikuisten musiikin opetusta järjestettäessä otetaan huomioon aikuisten harrastajien toisistaan poikkeavat musiikilliset valmiudet ja kiinnostuksen kohteet. Opetuksessa korostuu opiskelijan oma-aloitteisuus sekä hänen tarpeensa ja kykynsä ohjata omaa oppimistaan. Osallistuminen opiskelun suunnitteluun ja arviointiin ovat onnistuneen opiskelun edellytyksiä. Sosiaalinen vuorovaikutus ja yksilöllisten tarpeiden huomioon ottaminen sekä kannustava ja myönteinen palaute ovat myös aikuisten oppimisessa tärkeitä.

Työtavat musiikin opetuksessa

Työtapojen valinnan lähtökohtana ovat musiikin yleisen oppimäärän tavoitteet sekä oppilaiden tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Tavoitteena on, että valitut työtavat ja opiskelu ympäristöt sallivat monipuolisen työskentelyn sekä itsenäisesti että yhteistyössä muiden kanssa. Erityistä huomiota kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat tilaisuuksia kehittää yhteismusisoinnin taitojaan. Työtapojen valinnalla voidaan vahvistaa myös oppilaan motivaatiota ja itseohjautuvuutta. Työskentelyssä hyödynnetään teknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Oppimaan oppimisen taidot kehittyvät, kun oppilasta ohjataan työskentelyn suunnitteluun ja arviointiin.

Oppimisen arviointi musiikin opetuksessa

Musiikin yleisessä oppimäärässä arvioinnin tehtävänä on tukea oppilaan musiikkiopintojen edistymistä. Siksi se on oleellinen osa jokaista oppimisprosessia ja opettamista. Palautteen ja arvioinnin antamisessa kiinnitetään huomiota erityisesti oppimisprosessiin ja sen aikana tapahtuneisiin muutoksiin. Tavoitteena on, että arviointi tukee oppilaan itsetunnon sekä oppimaan oppimisen, itsearvioinnin ja vertaisarvioinnin taitojen kehittymistä.

Arviointia suoritettaessa huolehditaan, että arviointi kohdistuu ainoastaan työskentelyyn ja tavoitellun osaamisen karttumiseen, ei oppilaan persoonaan tai ominaisuuksiin. Monipuolinen ja rohkaiseva arviointipalaute auttaa oppilasta vähitellen asettamaan opiskelulle myös omia tavoitteita. Lisäksi arvioinnin tarkoituksena on motivoida oppilasta opetuksen aikana ja tuottaa opettajalle tietoa siitä, miten opetusta tulisi jatkossa suunnata.

